

פתוח אבל לא בטוח

השימוש בקוד פתוח מהווה אבן יסוד בפעילות הפיתוח של חברות הייטק רבות. ואולם, לא מעטות מביניהן אינן

שמות לב לכך שגם אם השימוש בקוד הוא בחינם - יש לצידו תנאים לא מעטים < עו"ד ערן ברקת,

עו"ד אסף שלו

שנטען כי הפרו את תנאי הרישיון מעוניינים להימנע מיחסי ציבור שליליים ומהסיכונים הגדולים בהתדיינות משפטית. חוסר הוודאות בתחום מורכב ביל לרתיעה מצד חברות רבות, אשר מעדיפות להימנע משימוש בקוד הפתוח. להימנעות זו יש מחיר, בין היתר במונחים של זמן הגעה לשוק ושל עלויות פיתוח. בקצה השני מצויות החברות המעדיפות לטמון ראשון בחול, לא לדעת ולא לנהל את פעילות המפתחים העושים שימוש בקוד הפתוח.

סוגיית הקוד פתוח עולה תכופות גם במהלך בדיקות נאותות לקראת רכישה, כאשר החברה הרוכשת בודקת את הקוד שפיתחה החברה המורעמדת לרכישה, לצורך איתור שימוש בקוד פתוח הכפוף לרישיון כלשהו. פעמים רבות עולות

תוצאות המפתיעות גם את מנהלי החברה הנרכשת, אשר מגלים שפיתוחיה מכילים קוד פתוח ולעיתים אף נשענים עליו כאבן יסוד בבסיס הפיתוח העצמי שלה. מצבים כאלה עשויים להוביל לביטול עסקאות.

אם כך, כיצד על חברות טכנולוגיה להתמודד עם סוגיית הקוד הפתוח?

הצעד הראשון לפתרון הבעיה הוא ההכרה בקיומה. ישנה חשיבות מכרעת למודעות לנושא ולהבנת משמעויותיו. לאחר מכן יש לבנות מדיניות קוד פתוח מסודרת התפורה למידות החברה ולצרכיה. כחלק מהמדיניות, יש להגדיר נוהלי אכיפה פנימית.

לאחר מכן יש לבצע הדרכות מסודרות למפתחי התוכנה בחברה. במהלך הפיתוח יש לבחון לגופו כל שימוש בקוד פתוח, בהתאם לתנאי הרישיון הרלוונטי ולאופן השימוש הנדרש (שכן לעיתים רשיונות מסוימים יטילו חובות מסוימים בכפוף לסוגי שימוש מסוימים). כמו כן, יש לתעד את השימוש בקוד הפתוח ואת הרשיונות המתירים את השימוש בו. ///

מרכזיות הקוד הפתוח אינה מוטלת בספק. מחקרים מראים, כי עד סוף השנה הבאה, 80% מהתוכנות המסחריות ישלבו קוד פתוח. במקביל אנו עדים לעלייה מתמדת בפעולות האכיפה הקשורות לקוד פתוח. מחקר אחר מצא, כי כ-70% מהחברות לא מנהלות מדיניות קוד פתוח. אותן חברות נחשפות לסיכון רב, העולה על עלויות מילוי דרישות רישיונות הקוד הפתוח.

מזה תקופה ארוכה ישנה האצה בקצב הפיתוח של טכנולוגיות חדשות. אחת הסיבות לכך היא, כי בעוד שבעבר חברות טכנולוגיות נאלצו לפתח את כל התוכנה באופן עצמאי או לרכוש תוכנות ולשלבן בפיתוחיהן, כיום עומדת בפניהן אפשרות נוספת – קוד פתוח. באפשרות זו נעשה שימוש נרחב, אך לעיתים מבלי

הבנה מספקת ותוך נטילת סיכונים משמעותיים באופן לא מודע. המונח "קוד פתוח" מתייחס לקוד שבעלי זכויות היוצרים בו מתירים להשתמש בו ללא תשלום. עבור רבים זוהי ההגדרה הממצה, אך זוהי תפיסה מוטעית, שכן במקרים רבים השימוש בו כפוף לתנאים מסוימים. שימוש החורג מהרישיון עלול להוות הפרה של זכויות היוצרים בקוד הפתוח, על כל המשתמע מכך.

ההערכות גורסות, כי קיימים מעל 2,000 סוגי רשיונות קוד פתוח, המעניקים זכויות שונות ומטילים חובות שונות על המשתמשים בהם. חלק מהרשיונות מטילים חובות שניתן לעמוד בהן בקלות יחסית, אולם חלקם מטילים חובות הטומנות בחובן משמעויות מרחיקות לכת על הטכנולוגיות המפותחות.

חלק מרשיונות הקוד הפתוח עשויים לקבוע, כי ברקת הוא שותף בגילת, ברקת ושות' מקבוצת ריינהולד-כהן. שלו הוא מחלקת ההייטק של ריינהולד-כהן